

MICHAEL MORPURGO

CHILDREN'S BOOK ÖDÜLÜ'NÜN SAHİBİ

FLAMİNGO
ÇOCUK

tudem

MICHAEL MORPURGO

FLAMİNGO
ÇOCUK

FLAMİNGO ÇOCUK

© 2021, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2018, Michael Morpurgo

İlk baskı 2018 yılında İngiltere’de *Flamingo Boy* adı ile
HarperCollinsPublishers Ltd alt markası olan HarperCollins Children’s
Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Akcalı Ajans aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Michael Morpurgo
TÜRKÇELEŞTİREN: İpek Güneş Çıgay
EDİTÖR: Yağmur Yavaş Aydın
SON OKUMA: Ümit Mutlu
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Özyurt Matbaacılık İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Saray Mahallesi 123. Cadde No:2/1 Kahramankazan/ANKARA
Tel: 0312 384 15 36

Birinci Baskı: Ocak 2022 (2000 adet)

ISBN: 978-605-285-654-3
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 46772

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde
tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt
ya da diğer yollarla iletilemez.

MICHAEL MORPURGO

FLAMİNGO
ÇOCUK

Michael Morpurgo

Çocuk edebiyatının bol ödüllü yazarı Michael Morpurgo, 1943 yılında Londra yakınlarında doğdu. Çocukluğunun ilk yılları, İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarının gölgesinde geçti. Londra Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra bir süre öğretmenlik yaptı, bu sırada kitap yazmaya başladı. 100'ün üzerinde eser üretti ve birçoğuyla önemli edebiyat ödüllerine layık görüldü. Kitaplarından altısı filme alındı, ikisi televizyon dizisine uyarlandı. Booktrust Okuma Teşvik Vakfı'nın Onursal Başkanı olan Morpurgo, 2003 yılında İngiliz Çocuk Edebiyatı Elçisi seçilmiştir.

Tudem Yayın Grubundan çıkan kitapları:

Kelebek Aslanı (roman)
Kayıp Zamanlar (roman)
Savaş Atı (roman)
Issız Adanın Kralı (roman)
Balinalar Geldiğinde (roman)
Ay'a Kulak Ver (roman)
Eve Giden Uzun Yol (roman)
Anyay'ı Beklerken (roman)
Gölge (roman)
Flamingo Çocuk (roman)

*Alan'a, Lorens'a
ve onların anne babasına*

*Bizi flamingolarıyla ve çok sevdiği Camargue'ın
güzelliği ve gizemiyle tanıştıran Anne-Sophie Deville'e
teşekkürlerimle*

Vincent Adında Biri

Çocukken bir keresinde bir kitapta okumuştum. Hangi kitap olduğunu hatırlamıyorum ama bu hikâyeyi hiç unutmadım. Yaşlı bir gezgin, Çingene arabasının basamaklarında oturmuş, güneşin altında bir fincan çay içiyor. Bir döner kavşağın tam ortasında bir süreliğine duraklamış, alaca atını da otlasın diye yakındaki çimenlik alana bağlamış.

Bir polis arabası yanaşıyor. Polis, “Burada duramazsın,” diyor.

“Günaydın oğlum,” diyor gezgin. “Çay ister misin? İkram edebilirim, bende bolca var.” Polis buna epey şaşırıyor. Uzun zamandır kimse ona “oğlum” dememiş ve bundan hoşlanıyor.

“Çay için duracak zamanım yok,” diyor. “Yine de teşekkürler. Sen ve atın nereye gidiyorsunuz?”

“Emin değilim,” diyor gezgin. “Yaşlı at ve ben yolun kıvrımını takip ediyoruz, bizi nereye götürürse oraya gidiyoruz.”

“Güzel at,” diyor polis, ses tonu gittikçe yumuşuyor.

“Peki oğlum, acaba bu güzel günde sen nereye gidiyorsun?” diye soruyor yaşlı gezgin.

“Belki senin yaptığını yaparım,” diye yanıtlıyor polis. “Ben de yolun kıvrımını takip ederim. İyi fikir gibi görünüyor.” Yaşlı gezgini oradan uzaklaştırması gerektiğini çok iyi bilse de, bunu yapmadığına sevinerek gidiyor.

Neden bilmiyorum ama bu hikâyeyi hiç unutmadım. Şimdiyse yaşlıyım, çok daha yaşlı; elliden fazlayım. Ve düşünüyorum da, sanırım ben de kendi çapımda o yaşlı gezginin yaptığı- nı, o polisin yapmak istediği şeyi yapmaya çalışıyordum. Yolun kıvrımını takip ediyordum. Uzun zaman önce, 1982 yazında yapmaya başladığım buydu; her şeyi dün gibi hatırlıyorum. İşte unutamadığım bir hikâye daha. Hayatını değiştiren hikâyeleri ve kişileri unutmuyor insan.

Her şey bir resimle, bir tabloyla, daha doğrusu iki tabloyla başladı. İlkokuldayken resim dersinde, gelmiş geçmiş en iyi öğretmenim olan Bayan Weatherby bir gün bize “bir hikâye resmetmemizi” söyledi. Ben de şu anlattığım, Çingene arabasının basamaklarında oturan yaşlı gezgini ve yakınındaki çayırdaki alaca atını çizdim; resimde polis arabası da vardı. Resmimi bir başlık vererek tepesine “Yolun Kıvrımını Takip Etmek” yazdım. Bayan Weatherby, bunun o zamana kadar yaptığım en iyi resim olduğunu söyledi; bana bunu sık sık derdi ama her defasında da ciddi olurdu. Resmimi eve götürdüm. Annem de harika buldu; hatta altına imzama atmamı gerektirecek ve odamdaki gurur duvarımı süsleyen tekne resminin yanına asılacak kadar muhteşem olduğunu söyledi. Bu tekne resminin hikâyede çok önemli bir yer var.

Benim adım Vincent, Vincent Montague. Ama sadece annem bana Vincent derdi. Okuldaki arkadaşlarım beni hep “Monty” ya da “Vince” olarak çağırırlardı; bu iki isimden de oldum olası hoşlanmam. Ben hep Vincent olarak tanınmayı sevmişimdir. Bu yüzden resmimi de tabii ki “Vincent” adıyla imzalamıştım.

Annem resmimi çerçevelettirdi –o kadar beğenmişti anlayacağın– ve dediği gibi yatağımın üstündeki duvara astı. Birkaç adım gerileyip başını yana eğerek hayranlıkla baktığını ve, “Bunun için en uygun yer burası,” dediğini hatırlıyorum. “Yukarıda mükemmel görünüyor, değil mi? Oraya aitmiş gibi.”

Böylece yaşlı gezgin resmim yatağımın baş ucunda ve oldum olası çok sevdiğim tekne resminin hemen yanındaki yerini aldı: Sahilde sıralanan dört tekne, arka plandaysa deniz ve gökyüzünün olduğu bir resimdi bu. Tuhaf şekilde o da “Vincent” adıyla imzalanmıştı ve onu bu kadar sevmemin nedenlerinden biri de buydu kesin. Gerçi bu resmi ben yapmamıştım. Vincent adındaki başka biri yapmıştı.

Annem bazen bu konuda şaka yapardı. “Bu tekne resmini de beğeniyorum Vincent,” diyerek gülerdi, “ama seninkini tercih ederim.” Böyle söylemesine bayılıyordum elbette fakat bu espriyi neden bu kadar komik bulduğunu yıllarca anlayamadım. Onun epey tuhaf bir mizah anlayışı olduğunu düşünürdüm sadece, ki bu doğrudu. Her neyse, bu resimlerin ikisi de ben büyürken, bisiklete binmeyi ve kamp yapmayı seven kaygısız bir ilkokul çocuğundan, şiiri ve hayal kurmayı –ve de hâlâ kamp yapmayı– seven, geleceği sabırsızlıkla bekleyen bir lise öğrencisine dönüşürken, hayatımın arka planının bir parçası olarak kalmayı sürdürdü.

Sınavlarıma çalışmam gerekirken bakışlarım sık sık pencereden dışarıya, Watford'daki banliyö evimizin duvarlarla çevrili küçük bahçesine kayardı; bir ardıc kuşunun duvarın tepesinde bir salyangozun kabuğunu açmasını dakikalarca izleyerek dâlip giderdim. Her şey, artık ne olursa, dersime devam etmekten çok daha ilginç gelirdi bana; garajın üstündeki yağmur borusu ile bahçe kulübesindeki rüzgârgülü arasına gerilmiş ve üzerine rüzgârda dalgalanan pijamalar, gömlekler asılmış çamaşır ipi ya da işten dönen annemin yan komşumuz Bayan Donaldson'la sigara içerek duvar üzerinden laflaması bile.

Günü yaklaştıkça içimi korkutan ama bir yandan da kendi yolunu çizmek adına bir an önce gelip geçmesini dilediğim sınavlarıma hazırlanmak için bitmez tükenmez bir tekrar yapmak üzere odama kapanmıştım. Evimi, annemi seviyordum fakat yaşadığım yerin küçük bir dünya olduğunu biliyor ve bir an önce oradan ayrılıp Watford'dan uzaklaşmak, kendimi yollara vurarak hikâyedeki yaşlı gezgin gibi yolun kıvrımını takip etmek için sabırsızlanıyordum.

Ölümden Kıl Payı Kurtuluyorum

Böylesi aylaklık anlarında –ki onlardan bol bol olurdu– ya-
tağımın üzerindeki iki resme bakmak için kendimi devamlı
arkamı dönerken bulurdum. Dikkatim dağılmasın diye çok çaba-
lasam da bu çabam asla yeterli olmazdı. Er ya da geç, içimden gelen
isteğe karşı koyamadığımı görüyordum. Bakmak zorundaydım.

İşte oradaydılar; ardında yatan öykünün şimdi bile aklımda
yankılandığı ve Bayan Weatherby’ye göre o zamana kadarki en iyi
resmim olan benim küçük Çingene arabası tablom ve yanında asılı
diğer “Vincent” resmi. Görünüşlerinden balıkçı teknesi olduğunu
anladığım ama daha önce gördüğüm hiçbir tekneye benzemeyen,
dördü sahile çekilmiş, diğer dördüyse denizde bekleyen tekneleri
resmeden bu daha büyük tablo, ağır bir ahşap çerçeve içindeydi.
Ve her iki resim de bir “Vincent” tarafından yapılmıştı. Onca yıl
boyunca annemin bana diğer Vincent’ın kim olduğunu bir nok-
tada söylediğine eminim ama muhtemelen ya o anda dinlemiyor-
dum, ya ilgimi çekmemiş ya da aklımdan çıkıp gitmişti.

Bu tabloyla ilgili hoşuma giden yalnızca yapanın ismi değildi. Resmin kendisini de önceden gördüğüm tablolardan daha çok seviyordum. Kendi yaptığım resimdeki Çingene arabası gibi kırmızılar, maviler, sarılar ve yeşillerle gösterişli şekilde boyanmış, zarif görünümlü teknelerdi bunlar. Arkalarındaki boş kumsal ufka kadar uzanıyor, dalgalar kumun üzerinde yuvarlanıyordu; yukarıdaysa bulutların süzüldüğü geniş mi geniş bir gökyüzü vardı. Teknelerden birinin adı *Amitié*'ydi; pruvaya yazılmış ismi gayet net görebiliyordum.

Gerçek şu ki, o gün derslerimi tekrar ederken aylıklık etmekle böylesine meşgul olmasaydım o kelimenin ne anlama geldiğini asla keşfedemezdim. O da işe koyulup ders çalışmaya duyduğum hülyalı isteksizliğimin bir parçasıydı. Sözcüğün anlamına bakmaya karar verdim. Anlaşılan, Fransızca bir kelimeydi bu, Fransızca dersinde daha önce rastlamadığım bir sözcük olmasına karşın öyle olduğunu sanıyordum. Arkadaşlık ya da sevgi anlamına geliyordu. Bu yüzden, bu teknelerin büyük olasılıkla bir Fransız sahilinde bulunduğunu düşündüm ama nerede ya da hangi kıyıda olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu.

Bu keşfi yaptığım sıralarda –şehirdeki ikinci el bir kitapçıdayine Vincent imzalı bir ayçiçeği tablosuna rastladım. Bir kitabın kapağını süslüyordu, onu hemen tanımıştım. İmza kesinlikle aynıydı; resmin parlak ve canlı renkleri de anında fark ediliyordu. Tekne resmime imzasını atan Vincent tarafından yapılmış olmalıydı, emindim bundan. Bu bağlantıyı kurmamın neden bu kadar uzun sürdüğünü hâlâ bilmiyorum. Kendimi son derece cahil ve aptal hissettiğimi söylemeliyim çünkü bu Vincent elbette epey ünlüydü; hatta dünyanın tanıdığı en ünlü sanatçılar arasındaydı.

Kitabı 1,50 sterline satın alıp eve götürdüm ve baştan sona okudum.

Hollandalı bir sanatçı olan Vincent van Gogh, tıpkı benim Çingene arabalı resmimi imzaladığım gibi, resimlerine “Vincent” imzasını atmıştı. Onun ünlü ayçiçeği tablosunu tanı mıştım gerçi ama daha önce ne imzaya dikkat etmiş ne de o muhteşem ayçiçeklerini kimin çizdiğine kafa yormuştum. Ayrıca, balıkçı tekneleri de çizdiğini hiç bilmiyordum. Ama tekne tablom orada, yatağımın üstündeki duvarda asılıydı işte ve ünlü Vincent van Gogh tarafından yapılmıştı.

Hayatının sonlarına doğru Fransa’nın güneyinde biraz zaman geçirdiğini öğrendim. Orada yaşadığı sıralarda da kimisi manzara, kimisi orada yaşayıp çalışan insanların portreleri olan yüzlerce resim yapmıştı. Benimki de dâhil birkaç tanesini, yaşadığı yer olan Arles’in yakınlarındaki sahilde yapmış olmalıydı. Derin depresyona kapılıp kendi kulağını kestiği yer de yine Arles’deki odasıydı. Akıl hastalığı yüzünden yakındaki bir hastanede kalması gerekmiş ama asla tam anlamıyla iyileşmemişti. Sonunda da intihara sürüklenmişti.

Yaşam öyküsünü okudukça onun hakkında daha çok şey öğrenmek, olabildiğince çok resmini görmek, gittiği yerlere gitmek, teknelerini çizdiği sahilde durmak istiyordum. Bu dalgınlık ve hayaller elbette coğrafya, İngiliz edebiyatı ve özellikle nefret ettiğim biyoloji dersi sınavları için yaptığım ders tekrarına odaklanmama hiç mi hiç yardımcı olmuyordu.

Ama onun gittiği yere gitmek, sahile çekilmiş balıkçı teknelerini resmettiği sahili bulmak istememin nedeni, Vincent’in kim olduğunu geç keşfetmem değildi. Kitapta, özellikle sevdiğim başka

resimler de vardı: Bir kanalın üzerindeki ufak köprünün veya yıldızlı bir akşam göğü altında sarı ışıkla yıkanan taş parkeli sokaktaki kafenin resimleri gibi. Bütün bu yerlere gitmek, onun bulunduğu yerlerde olmak istiyordum. Bunu istememin nedeni, ünlü olması ya da aynı ismi paylaşmamız değildi. Asıl sebep, yatağımın üstündeki tekne tablosunun az daha beni öldürmesiydi.

Odamda, pencerenin yanındaki masamın başında oturmuş, derslerime dalmış numarası yapıyordum. Saniyeler öncesindeyse, yatağımda uzanarak derse dönmek için irademi toplamaya uğraşıyordum. Masamın başına geçmemin tek nedeni, annemin merdivenden yukarıya çıktığını haber veren ayak sesleriydi ve beni yine tembellik ederken yakalamasını istememiştim. Bu yüzden o anda, biyoloji kitabımın üzerine doğru kamburumu çıkarmış, elimden geldiğince ders çalışıyormuş gibi görünerek o kaçınılmaz kapı tıklatışını bekliyordum. Ölümünden kıl payı kurtulduğum olay da başıma o sırada geldi işte. Ne bir çarpma ne de cam kırılması oldu. Tekne tablosu –ki son derece büyük ve ağır olduğunu da ekleyeyim– asılı olduğu duvardan ayrılıp büyük bir sesle yastığımın üzerine düşüverdi; hem de bir dakika önce başımın durduğu yere.

Resmin arkasına bir bakış atınca tablonun asma ipinin koptuğunu gördüm ve bu sırada hiç bilmediğim bir şeyi daha öğrendim. Çerçevenin arkasına bantlanmış, üzerinde soluk yazılar bulunan bir kâğıt parçası vardı. Tabloyu aldım ve yazıları okuyabilmek için pencerenin ışığına doğru tuttum.

Büyükannesi ve büyükbabasından küçük Vincent’a, senin ilk doğum gününde, 27 Ocak 1964.

Uzun zaman önce, Vincent van Gogh'un bu resmi çizdiği Fransa'nın güneyindeki Camargue bölgesinde bulunan bu plaja gitmiştik. Tekneler orada değildi elbette ama kumsal, deniz ve gökyüzü tam da resimdeki gibiydi. O gün hava rüzgârlıydı ve Vincent'ın resminde de rüzgârı neredeyse hissedebilirsiniz. Tabloyu oradaki bir dükkândan aldık, yıllarca yatak odamızda asılı durdu. Dünyadaki en sevdiğimiz manzara bu. Bu yüzden senin de onu bizim kadar sevebileceğini düşündük. Kim bilir, belki sen de bir gün Camargue'a gider ve bir zamanlar durduğumuz rüzgârlı sahilde, başka bir Vincent'ın, Vincent van Gogh'un bu güzel tekneleri resmettiği yerde durursun.

Seni her zaman seven,
Büyükbaban ve büyükbaban

Bu resim duvardan düşmeseydi, sonunda Van Gogh'la çok az ilgisi olduğu ortaya çıkacak bu hikâyenin geri kalanı asla yaşanmayacaktı. Ama Vincent van Gogh, o gün beni az kalsın öldürecek olan tekne resmi ve de sanırım büyükbannemle büyükbabam olmasaydı, sınavlarım bittikten sonra yolculuk etmek için bir zamanlar ünlü ressamın gittiği Fransa'nın güneyine gitmeyi asla seçmezdim.

Tren ve otobüse binip yürüyerek, kamp yaparak dolandığım başıboş gezilerimde, sonunda beni denize, hatta belki de Vincent van Gogh'un onlarca yıl önce gidip balıkçı teknelerini çizdiği sahile götüreceğini umarak her zaman yolun kıvrımını takip ettim. Kendimi bambaşka bir dünyada, bambaşka bir zamanda ve yerde bulmama da işte o yol neden olacaktı.

MICHAEL MORPURGO

FLAMİNGO
ÇOCUK

Türkçeleştiren: İpek Güneş Çıgay

*“İşgalden sonra, başımızı öne eğmeden
yaşamımıza devam etmeliydik.”*

Lorenzo, annesi ve babasıyla birlikte Fransa'nın güneyinde, etrafı flamingolarla çevrili bir çiftlikte sakince yaşıyordu. Diğer çocuklardan farklıydı o; okuma yazma bilmez, doğru düzgün konuşamazdı. Ancak bir konuda müthiş yetenekliydi: Hayvanları iyileştirmeyi, onlarla iletişim kurmayı iyi bilirdi. Değişiklikten hiç hoşlanmazdı; rutini severdi. Bir de müziği. Kent meydanındaki atlıkarıncaya binmeye bayılırdı. Derken bir gün, Alman askerleri geldi, atlıkarınca durdu, müzik sustu. Ve her şey değişti.

Çocuk edebiyatının usta kalemlerinden Michael Morpurgo bu romanında ayrımcılık ve mücadele konularını incelikle ele alırken bir yandan da dostluğun, dayanışmanın ve umudun öneminin altını çiziyor.

ISBN: 978-605-285-654-3

9 786052 856543

tudem.com

f t i y l n tudemyayinrubu